

בית מקרא

כתב-עת לחקר המקרא ועולמו
כרך סט (תשפ"ד), חוברת ב

מיסודו של
המרכז העולמי לתנ"ך, ירושלים

על ספת הפילולוג:
היבטים פסיכולוגיים
בספרות המקרא

בעריכת
רות פידלר ומיכה רואי

מוסד ביאליק • ירושלים

תוכן העניינים

דבר העורכים;	דלית רום-שילוני
מה לתורת הנפש אצל תורת משה? / 5	רות פידלר ומיכה רואי
הקריאה הפסיכולוגית מול אתגרי הביקורת הגבוהה: סיפור מסעו של יעקב כמקרה מבחן / 28	מיכה רואי
יסודות פסיכולוגיים של טקסי הכפרה בספרות הכוהנית / 56	יצחק פדר
'דרך המלך' [שלמה] אל הלא מודע? פסיכולוגיה ופילולוגיה בסיפור החלום בגבעון (מלכים א ג 15-4) / 78	רות פידלר
אבל ונקמה – הילכו השניים יחדיו: עיון ספרותי-היסטורי ופסיכולוגי בתהלים קלז / 107	גילי קוגלר
מאור-עינים? שמח-לב שמועה טובה תדשן-עצם (משלי טו 30): בין גוף לנפש בפתגמי החכמים / 131	טובה פורטי
עקדת יצחק ואשליית השליטה ההורית / 152	מירב רוט
ביקורת ספרים	
אילנה פרדס ואיתמר לוריא, יוסף וחלומותיו: מקרא, ספרות, פסיכואנליזה, סדרת מבט אחר: עיונים בביקורת ובפרשנות, מוסד ביאליק, ירושלים תשפ"ד, 175 עמודים / 189	נורית מוכתר
פירוש פסיכולוגי למגילת אסתר: עזגד גולד, מגילת אחשוורוש, פרשנות למגילת אסתר ולחג הפורים, הוצאת רסלינג, הסדרה לחקר המקרא, תל אביב 2017, 195 עמודים / 202	לאה מזור

דבר העורכים

מערכת בית מקרא שמחה להזדמנות נוספת להביא בפני הקוראים והקוראות מאמרים המצטרפים יחד לכדי חוברת נושאית. החוט המקשר את המאמרים בחוברת זו איננו רק נושאי, אלא במידה רבה מתודולוגי, והוא אכן מתמצה יפה בשאלתם של העורכים: 'מה לתורת הנפש אצל תורת משה?'. על רקע גישות מודרניות ופוסט-מודרניות במחקר המקרא, קובץ המאמרים ודברי העורכים המקדימים אותו, מבקשים לעורר עניין ושיח מפרה בתחום שלא פעם מעורר מחלוקת בקרב חוקרים בארץ ובעולם, ואפילו הסתייגות.

המאמרים מלמדים על דרכי קריאה ועל שיטות מגוונות בדיון הטקסטואלי-הספרותי המבקשות לחשוף היבטים מעולמם הפנימי של דמויות ושל מחברים, שדרך כלל הם סמויים מן העין ביצירה המקראית לגוניה. אני מודה לשני העורכים, רות פידלר ומיכה רואי, על עבודתם מלאת המחשבה, ולא פחות מכך, מלאת הרגש. כל אחת ואחד מהם זיכה אותנו בדברי פתיחה חשובים, מעוררי מחשבה ואפילו מעוררי השראה, והם מובאים כאן בזה אחר זה.

חוברת זאת רואה אור בשנה שבה החברה הישראלית, ובכלל זה גם חוקרי וחוקרות המקרא, נתונים במלחמה, מלחמת 'חרבות ברזל', שהחלה בשמחת תורה תשפ"ד וסופה מי ישורנו. כולנו – עורכי החוברת, החוקרים והחוקרות כותבי המאמרים והקוראים והקוראות – מצויים בטלטלה רגשית נמשכת, שלא לומר, בסערה גדולה. יש לקוות שמאמרי החוברת ישקיטו כמעט את האנחה.

דלית רום-שילוני